

Korte studies in Mattheüs (107)

De Bergrede (12)

‘Zalig zijn de vredestichters, want zij zullen Gods zonen genaamd worden.’ (Mat. 5:9).

Deze zaligspreking gaat over hen die vrede maken. Dat is de juiste vertaling.¹ De belofte die hierbij hoort is dat deze vredemakers Gods zonen genoemd zullen worden. Om te zien hoe deze zaligspreking ook weer verankerd ligt in de Tenach, gaan we eerst kijken naar deze belofte. Deze belofte is namelijk tamelijk uniek en iemand in Israël met enige kennis van de profeten zal direct de aansluiting met Hosea hebben gevoeld.

De woorden van Mattheüs zijn dezelfde als die van Paulus in Romeinen 9:26:

‘Daar zullen zij zonen van de levende God genoemd worden.’² (Rom. 9:26).

Het verschil in de twee citaten is alleen ‘God’ en ‘de levende God’. Paulus citeert uit Hosea 1:10. Bedenk dat je hier alleen en dus nergens anders in de Tenach deze belofte van zonen van God genoemd te zullen worden terugvindt.

De belofte van Hosea 1:10 gaat over het herstel van Israël. Nadat de Heere hen een lange tijd ‘niet Mijn volk’ had genoemd en Zich niet over hen had ontfermd, keert Hij weer tot hen terug en geeft Hij Zijn volk de rijke belofte van Abraham:

‘Toch zal het aantal Israëlieten zijn als het zand van de zee, dat niet gemeten en niet geteld kan worden. En het zal gebeuren dat in de plaats waar tegen hen gezegd is: U bent niet Mijn volk, tegen hen gezegd zal worden: ZONEN VAN DE LEVENDE GOD. Dan zullen de Judeeërs bijeengebracht worden, samen met de Israëlieten. Zij zullen voor Zich één Hoofd aanstellen en uit het land oprukken; want groot zal de dag van Jizreël zijn.’ (Hos. 1:10, 11).

Als het zo is dat de Heere aan deze tekst dacht toen Hij de belofte aan de vredestichters gaf, bedoelde Hij niets anders te zeggen dat zij zouden behoren tot het herstellende Israël waarover God Zich weer ontfermde en het weer ‘Mijn volk’, *ammi*, noemde.

De belofte is dan zo ongeveer synoniem met een aantal andere beloften die we in de zaligsprekingen tegenkomen:

‘van hen is het Koninkrijk der hemelen’ (Mat. 5:3)

‘zij zullen het land beërven’ (Mat. 5:5)

‘van hen is het Koninkrijk der hemelen’ (Mat. 5:10).

Voor het karakter van deze vredestichters in Israël gaan we naar de brief van Jakobus. Het gedeelte waar ik op doel is Jakobus 3:13-17. Jakobus laat in dit gedeelte zien dat wijsheid ook een zaak van het hart is. Wijsheid heeft invloed op de levenswandel als het goed is. Wijsheid die van boven is beïnvloedt de gehele mens. Deze wijsheid stelt Jakobus tegen andere standen van het hart, namelijk bittere afgunst en eigenbelang.

‘Wanneer u echter bittere afgunst en eigenbelang in uw hart hebt, beroem u dan niet en lieg niet tegen de waarheid. Dat is niet de wijsheid die van boven komt, maar ze is aards, natuurlijk, duivels.’ (Jak. 3:14, 15).

¹ Dus niet ‘vreedzamen’ zoals in de SV.

² Mat. 5:9: *autoi huioi theou klèthesontai*
Rom. 9:26 *klèthesontai huioi theou zoontos*

De bittere afgunst en eigenbelang stelt Jakobus tegenover de wijsheid die van boven is. Beide komen in dit gedeelte twee keer voor. Bittere afgunst en eigenbelang in vers 14 en 16, de wijsheid die van boven is in vers 15 en 17. Elk worden ze beschreven met de kenmerken en de gevolgen ervan voor de omgeving van iemand die deze bevat.

Afgunst en eigenbelang

Kenmerken: aards, natuurlijk, duivels³
Gevolgen: wanorde en allerlei kwade praktijken

De wijsheid die van boven is

Kenmerken: rein, vreedzaam, welwillend, voor rede vatbaar, vol van barmhartigheid en goede vruchten, onpartijdig en ongeveinsd.
Gevolgen: De vrucht van gerechtigheid wordt in vrede gezaaid voor⁴ hen die vrede stichten.

Wanorde en kwade praktijken staan tegenover de vrede in de gevolgen. Dat het eerste niet van God komt en het tweede wel, zegt Paulus ook:

'Want God is geen God van wanorde, maar van vrede, zoals in alle gemeenten van de heiligen.'
(1 Kor. 14:33).

Hiermee stelt ook Paulus deze twee termen tegenover elkaar.

'Zalig zijn de vredestichters.' Dat zijn degenen over wie Jakobus het heeft. Zij, die vrede stichten. Zij zaaien de vrucht van gerechtigheid in vrede.

Extra.

Ook Paulus spreekt over 'de vreedzame vrucht van de gerechtigheid.' (Heb. 12:11). Die is voor hen die door Goddelijke bestraffing en geoefend zijn. Spreuken heeft het tweemaal over de boom des levens.

'De vrucht van de rechtvaardige is een boom des levens en wie zielen vangt, is wijs.' (Spr. 11:30).

'Zij is een boom des levens voor wie haar vastgrijpen: wie haar vasthouden zijn gelukkig te prijzen.' (Spr. 3:18).

De boom des levens is dus de vrucht van een rechtvaardige. Voor hen die de wijsheid vastgrijpen, is deze wijsheid een boom des levens. De wijsheid is het thema in dit gedeelte van Spreuken.

'Welzalig is de mens die wijsheid vindt.' (Spr. 3:13).

Wijsheid die van boven is, is ook het thema in het gedeelte in Jakobus dat we boven bestudeerden. 'Welzalig' is het woord uit de zaligsprekingen van de Heere. De koppeling naar Hebreeën 12 vind je in vers 12.

'Want de HEERE straft wie Hij liefheeft, zoals een vader doet met de zoon die hij goedgezind is.' (Spr. 3:12).

³ *Epigeios, psuchikè, daimoniodès*

⁴ Het voorzetsel 'door' is ook mogelijk en hier beter op zijn plaats.